

**ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH SƠN LA
TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƠN LA**

GIÁO TRÌNH

MÔN HỌC: NUÔI VÀ PHÒNG TRỊ BỆNH CHO CHÓ, MÈO

NGÀNH: CHĂN NUÔI - THÚ Y

TRÌNH ĐỘ: CAO ĐẲNG

Ban hành kèm theo Quyết định số 626/QĐ-CĐSL ngày 08/09/2023 của Hiệu trưởng Trường Cao đẳng Sơn La về ban hành Chương trình đào tạo ngành/nghề Chăn nuôi - Thú y, trình độ Cao đẳng và Trung cấp

Sơn La, năm 2023

MỤC LỤC

CHƯƠNG TRÌNH MÔ ĐUN	1
Bài 1: CHỌN GIỐNG CHÓ, MÈO	3
A. Nội dung bài:	3
1. Nhận dạng các giống chó, mèo	3
1.1. Giới thiệu một số giống chó, mèo có nuôi ở Việt Nam	3
B. Câu hỏi và bài tập thực hành.....	13
C. Ghi nhớ.....	15
Bài 2: CHUẨN BỊ CHUỒNG VÀ DỤNG CỤ NUÔI CHÓ, MÈO.	16
A. Nội dung bài:	16
2.1. Yêu cầu về chuồng nuôi	16
2.2. Chuồng nuôi chó, mèo.....	16
B. Câu hỏi và bài tập thực hành.....	20
C. Ghi nhớ.....	21
Bài 3: NHU CẦU DINH DƯỠNG VÀ CÁCH CHẾ BIẾN THỨC ĂN CHÓ MÈO.....	22
A. Nội dung bài:	22
3.1. Nhu cầu các chất.....	22
3.2. Thức ăn cho mèo	27
3.3. Các loại thực phẩm có thể làm thức ăn	28
3.4. Cách chế biến thức ăn	28
B. Câu hỏi và bài tập thực hành.....	31
Bài 4: NUÔI DƯỠNG CHĂM SÓC CHÓ, MÈO	32
A. Nội dung bài:	32
4.1. Chăm sóc nuôi dưỡng chó.....	32
4.2. Chăm sóc nuôi dưỡng mèo.....	34
B. Câu hỏi và bài tập thực hành.....	37
C. Ghi nhớ.....	39
Bài 5: PHÒNG TRỊ MỘT SỐ BỆNH Ở CHÓ , MÈO.....	40
A. Nội dung bài:	40
5.1. Phòng và trị các bệnh do virus	40
5.2. Phòng trị bệnh ký sinh trùng ở chó, mèo (bệnh giun, sán, bệnh ghẻ).....	55
Bài 6: THỰC HIỆN THỦ THUẬT NGOẠI KHOA TRÊN CHÓ MÈO	65
A. Nội dung bài:	65
6.1. Cách cắt đuôi chó con	65
6.2. Thiến chó, mèo đực	65
6.3. Thiến chó, mèo cái	67
B. Câu hỏi ôn tập và bài tập thực hành.....	69
C. Ghi nhớ.....	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	74

CHƯƠNG TRÌNH MÔ ĐUN

Ban hành theo Quyết định số: 626/QĐ-CĐSL ngày 08 tháng 09 năm 2023 của Hiệu trưởng trường Cao Đẳng Sơn La về việc ban hành chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ Cao đẳng và Trung cấp 2023

Tên mô đun: Nuôi và phòng trị bệnh cho chó, mèo

Mã mô đun: MĐ 29

Thời gian thực hiện mô đun: 60 giờ; (Lý thuyết: 17 giờ; Thực hành 41 giờ; Kiểm tra: 02 giờ)

I. Vị trí, tính chất của mô đun

- **Vị trí:** Nuôi và phòng trị bệnh cho chó, mèo là mô đun chuyên ngành trong chương trình giáo dục nghề nghiệp ngành Chăn nuôi – Thú y. Mô đun cung cấp các kiến thức và kỹ năng cơ bản về chọn giống, thiết kế chuồng trại, chế biến thức ăn, kỹ thuật chăm sóc nuôi dưỡng và thực hiện một số thủ thuật ngoại khoa trên chó, mèo; Chẩn đoán và phòng trị một số bệnh thường gặp ở chó, mèo.

- **Tính chất:** Môn học được tích hợp giữa kiến thức, kỹ năng thực hành và thái độ nghề nghiệp một cách hoàn chỉnh nhằm giúp học sinh, sinh viên có năng lực thực hành chăm sóc nuôi dưỡng và phòng trị bệnh cho chó, mèo đảm bảo an toàn, bảo vệ sức khỏe cho con người và vật nuôi.

II. Mục tiêu mô đun

- **Kiến thức:**

+ Mô tả được đặc điểm ngoại hình và khả năng sản xuất của một số giống chó, mèo nuôi phổ biến hiện nay;

+ Trình bày quy trình nuôi dưỡng, chăm sóc các loại chó, mèo;

+ Trình bày được nguyên nhân, mô tả được triệu chứng và biện pháp phòng trị một số bệnh thường gặp ở chó, mèo;

- **Kỹ năng:**

+ Thực hiện được công việc chọn được con giống phù hợp với mục đích chăn nuôi;

+ Thực hiện chế biến thức ăn cho chó, mèo;

+ Thực hiện được quy trình nuôi dưỡng chó, mèo;

+ Xác định được nguyên nhân, triệu chứng, bệnh tích và các biện pháp chẩn đoán các bệnh thường gặp trên chó, mèo.

+ Thực hiện được công việc phòng, trị bệnh một số bệnh trên chó, mèo.

- **Về năng lực tự chủ và trách nhiệm:**

+ Ứng dụng kiến thức đã học vào lựa chọn chuồng và dụng cụ nuôi, chọn giống, chăm sóc nuôi dưỡng chó, mèo đúng yêu cầu kỹ thuật, đảm bảo an toàn dịch bệnh và vệ sinh môi trường;

+ Có khả năng nhận thức, kiểm soát, xử lý các tình huống xảy ra khi thực hiện nghiệp vụ và chịu trách nhiệm về hiệu quả thực hiện công việc;

+ Luôn có ý thức về an toàn thực phẩm và trong công tác phòng bệnh cho động vật.

III. Nội dung mô đun

1. Nội dung tổng quát và phân bổ thời gian:

Stt	Tên các bài trong mô đun	Thời gian (giờ)			
		Tổng số	Lý thuyết	Thực hành	Kiểm tra
1	Bài 1: Chọn giống chó, mèo	8	2	6	0
2	Bài 2: Chuẩn bị chuồng và dụng cụ nuôi chó, mèo	4	1	3	0
3	Bài 3: Chế biến thức ăn nuôi chó mèo	4	1	3	0
4	Bài 4: Nuôi dưỡng, chăm sóc chó, mèo	16	5	10	1
5	Bài 5: Phòng và trị một số bệnh ở chó, mèo	20	6	13	1
6	Bài 6: Thực hiện thủ thuật ngoại khoa trên chó, mèo	8	2	6	0
	Cộng	60	17	41	2

Bài 1: CHỌN GIỐNG CHÓ, MÈO

Thời gian: 8 giờ

Mục tiêu của bài

- Phân biệt được các giống chó, mèo thông qua đặc điểm ngoại hình;
- Chọn được giống chó, mèo phù hợp với mục đích nuôi.

A. Nội dung bài:

1. Nhận dạng các giống chó, mèo

1.1. Giới thiệu một số giống chó, mèo có nuôi ở Việt Nam

1.1.1. Giống chó Việt Nam

Chó Bắc Hà

Chó Bắc Hà sinh sống tại vùng Bắc Hà, tỉnh Lào Cai. Lâu nay, nó được biết đến với tên gọi chung là chó xù hay chó xồm và thường được dùng làm chó săn, chó canh gác, gifi nhà...

Chó Bắc Hà là giống chó có kích thước trung bình, nặng 19-26kg với chó đực và từ 16- 23 kg với chó cái. Đôi tai chó Bắc Hà vểnh, đuôi xù (đuôi bông, dạng đuôi sóc) xoắn cuộn trên lưng hoặc buông thõng xuống quá kheo chân. Chó có lông cổ và vai dài tạo thành bờm cổ cách biệt với lông trên thân. Màu lông khác nhau như trắng, đen, vàng, vện, xám, khoang... Chó Bắc Hà là giống chó thông minh, ham huấn luyện, rất kỉ luật và thân thiện với các thành viên trong gia đình.

Hình 1.2. Chó Bắc Hà

Chó H'mông cộc đuôi

Chó H'Mông cộc đuôi là một giống chó bản địa cổ xưa của người dân tộc H'Mông ở vùng miền núi phía Bắc. Từ xưa giống chó này đã được sử dụng làm chó săn, chó canh gác và hiện tại vẫn tiếp tục đảm nhiệm khá tốt các vai trò này. Chó H'Mông cộc đuôi có tầm vóc trung bình, toàn thân cơ bắp và đậm chắc, đầu to và ánh mắt biểu cảm. Giống chó này có một trí nhớ tốt, do đó, có khả năng tiếp thu các bài huấn luyện dễ dàng và rất nhanh ngay từ khi còn nhỏ.

Hình 1.3. Chó H'mông

Chó Dingo Đông Dương

Đây là giống chó nguyên thủy đặc trưng tại các vùng trung du và miền núi của Việt Nam. Hiện tại giống này đang được người dân vùng cao tại Việt Nam nuôi để săn bắt khắp các vùng lãnh thổ có những con sông lớn chảy qua. Chó Dingo tại Việt Nam chủ yếu được người dân nuôi trông nhà hay đi rừng... Đặc điểm dễ nhận biết với loài này nếu là thuần chủng phải có "4 chân đi bít tất trắng, đuôi bông lau và chóp đuôi trắng".

Hình 1.4. Dingo Đông Dương

Chó Phú Quốc

Chó Phú Quốc là giống chó nổi tiếng được người dân đảo Phú Quốc (Kiên Giang) sử dụng trong việc săn bắt từ hàng trăm năm nay.

Đa số chó Phú Quốc có bộ lông sát và ngắn. Xoáy trên lưng là một đặc tính quan trọng để nhận biết chó Phú Quốc. Điểm nổi bật của chó Phú Quốc là thể lực dẻo dai, tốc độ nhanh, di chuyển linh hoạt, biết leo trèo, nhảy cao, bơi lội, khả năng phối hợp tác chiến bầy đàn tốt

Chó Phú Quốc rất trung thành với chủ, luôn tuân theo mọi mệnh lệnh của chủ. Trong các chuyến đi săn, nhiều con chó Phú Quốc đã liều mình cứu chủ thoát khỏi rắn độc cắn.

Hình 1.5. Chó Phú Quốc

1.1.2. Giống chó ngoại

Giống chó becgie Đfic (Berger) .

Là giống chó có nguồn gốc từ Đfic, trước kia được nuôi vào việc chăn cừu. Berge có sức khỏe tốt, thông minh. Hiện nay giống chó này được phân bố ở rất nhiều nơi, nhưng nhiều nhất là ở châu Âu. Tùy theo quá trình thích nghi với môi trường thuần hóa mà chó có bộ lông, màu sắc lông thay đổi như màu đen, đen vàng, đen xám... khi trưởng thành thân hình chó cao trung bình từ 57 - 62 cm, thường có trọng lượng khoảng 35 - 40 kg. Giống chó Berge Đfic là loại chó vui vẻ điềm tĩnh, biết vâng lời, dễ thân thiện với đồng loại và con người, thuộc loại thông minh dễ huấn luyện nhưng rất dũng cảm khi làm nhiệm vụ. Giống chó này được dùng nhiều trong an ninh quốc phòng. Đặc biệt trong việc đánh hơi truy lùng tội phạm, ngoài ra chúng còn được dùng nhiều trong lĩnh vực khác nhau như hải quan, kiểm lâm, bảo vệ kho hàng, cứu hộ,...

Nuôi trong điều kiện nước ta chó đực có thể phối giống khi 24 tháng tuổi, chó cái có thể sinh sản khi 28-20 tháng tuổi, chó cái đẻ mỗi năm 2 lứa , mỗi lứa 4-8 con.

Hình 1.6. Giống chó Bergie Đức

Giống chó almantian.

Nguồn gốc từ Nam Tư, loài chó này rất thông minh, năng động, thân hình rắn chắc, cường tráng, có sức chịu đựng rất bền bỉ, tôn trọng mệnh lệnh của chủ, thân kinh cân bằng, được sử dụng vào mục đích thể thao và đa số chúng được nuôi làm thú cưng.

Chó có tầm vóc trung bình cao: cao 56-61 cm, dài 112-113cm, nặng 32kg. Bộ lông màu trắng mịn với những đốm đen trang điểm; lúc còn chó con bộ lông trắng tuyền, khi lớn lên mới có các đốm đen, cổ dài, lưng thẳng có độ nghiêng về phía sau, chân cao thẳng, chân sau có khoeo giống khoeo mèo, đuôi dài.

Chó đực có thể phối giống lúc 25-28 tháng tuổi, chó cái sinh sản khi được 20-22 tháng tuổi, mỗi lứa đẻ 5-10 con.

Hình 1.7. Giống chó Đốm

Giống chó Pug

Hình 1.8. Giống chó Pug

Đây là giống chó nhỏ, vui nhộn, ngộ nghĩnh, rất thông minh hiền lành, lại yêu mến trẻ em. Người ta nuôi chó này làm cảnh vì chúng tốt bụng và thân thiện, dễ thích nghi với nơi ở mới, có óc khôi hài, dễ dạy và là con vật cưng lý tưởng cho mọi người ở mọi lứa tuổi.

Bộ lông ngắn của giống chó này không cần chải nhiều, màu hung và mặt đen hoặc đen láng toàn thân hoặc nâu nhạt, vàng sẫm nhưng khoang mắt, mũi, mõm có màu đen. Loài chó Pug khỏe mạnh, thân kinh cân bằng, đầu to thô, mõm ngắn và thô, mũi chia thùy, tai cụp, ngực sâu, thân chắc rắn, đuôi ngắn và cuộn. Chiều cao 30-33cm, dài 50-55cm, nặng 5-8kg. Giống chó này hay bị thương ở mắt nên khi nuôi cần lưu ý.

Giống chó Chihuahua.

Hình 1.9. Giống chó Chihuahua

Giống chó này từ xa xưa đã được nuôi làm cảnh ở các cung đình và các gia đình quý tộc phong kiến Trung Quốc, ngày nay chó được nuôi làm cảnh ở hầu hết các nước trên thế giới.

Ở nước ta, giống chó này còn được gọi là “cho fok hươu” vì hình dáng nó giống con hươu thu nhỏ hoặc còn gọi là “chó bỏ túi” vì chó tầm vóc rất nhỏ, chỉ nặng 2,1-2,7 kg, cao 16-20 cm, dài 30cm, người ta có thể cho vào túi ba lo mang đi du lịch.

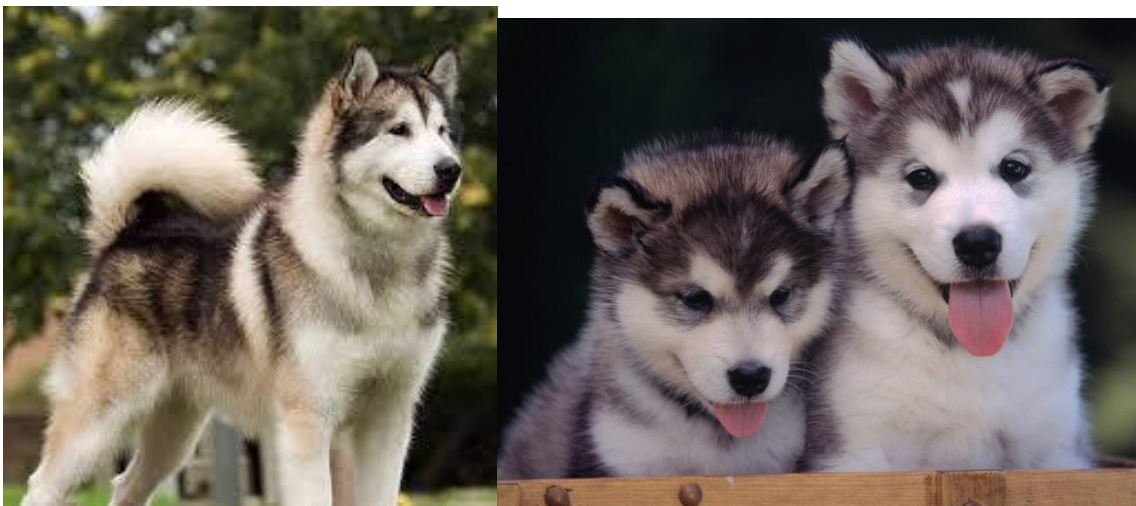
Bộ lông của giống chó này có màu vàng sẫm, hoặc màu nâu nhạt nhưng tai, mõm thường có màu sẫm hơn.

Chó đực có thể phối giống khi 14 tháng tuổi, chó cái có thể sinh sản khi được 9-10 tháng tuổi, mỗi lứa đẻ 3-6 con.

Loài chó này khỏe mạnh, mõm dài, tai dài dựng đứng, bụng thon nhĩ, chân mảnh chắc, đuôi ngắn, không thích người lạ, thậm chí tỏ ra hung dữ nên nuôi vừa làm cảnh vừa gifi nhà rất tốt.

Giống chó Alaskan Malamute

Xương chân lớn rất cơ bắp. Cặp mắt màu nâu, nâu đen hình quả hạnh rất thân thiện, vui, thậm chí nghịch ngợm. Tai nhỏ đầy lông tơ. Bộ lông dày giúp gifi thân nhiệt chịu đựng cái lạnh khủng khiếp của miền Bắc Cực băng giá quanh năm. Con cái đặc biệt nhỏ hơn con đực. Màu lông Alaskan Malamute đa dạng : xám và trắng, xám lông chồn và trắng, đen và trắng hoặc toàn thân trắng. Sắc lông đỏ rất quý hiếm được AKC chấp nhận và không được phép mang ra khỏi nước Mỹ. Quy định mới nhất của AKC loại ra khỏi giống nòi những con nào có cặp mắt màu xanh, vì cho là dấu hiệu của lai tạo giống.

Hình 1.10. Giống chó Alaska

Chó Husky Sibir

Là một giống chó sống ở đông bắc Siberia, Nga. Chúng có lông màu: đen & trắng, đỏ & trắng (từ vàng cam đến nâu sậm), xám & trắng (từ bạc đến xám sồi), chồn & trắng (đỏ cam với chót lông màu đen), màu trắng tuyền. Các đốm màu pha thường được chấp nhận, đặc biệt là 2 đốm màu trắng phía trên mắt, tạo hiệu ứng 4 mắt. Mắt có hình hạnh nhân, hơi xếch. Mắt của chúng chó thể là xanh da trời, nâu, hổ phách hoặc tổ hợp của 3 màu nói trên. Bàn chân rộng, có lông mọc ở kẽ ngón chân giúp